

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 208/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Z. L., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012, uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012 a oznámením Krajskej prokuratúry v Bratislave sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012, ako aj jej základného práva na prekovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Z. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2012 doručená sťažnosť JUDr. Z. L., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012, uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012 a oznámením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012 a jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012.

V úvode sťažnosti sťažovateľka poukázala na to, že adresovala orgánom činným v trestnom konaní viacero trestných oznámení súvisiacich s páchaním domáceho násilia voči jej osobe a voči jej deťom zo strany manžela. Podľa vyjadrenia sťažovateľky kompetentné orgány verejnej moci zaoberajúce sa jej podaniami *„bud' dlhodobo nekonali, vznikali prietahy, alebo rozhodovali arbitrárne, svojvoľne, neobjektívne, boli vedené nespravodlivé konania, neakceptovanie dôkazov, na základe účelovo nesprávne a neúplne zostaveného skutkového stavu boli vyvedené nesprávne právne závery a nedostatočne odôvodňované rozhodnutia, zámerne boli ignorované nespochybniteľné fakty“*.

Sťažovateľka uviedla, že jedným z týchto čiastkových konaní je aj trestné konanie vedené Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Bratislava I (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) pod ČVS: ORP-1160/1-OVK-B1-2011-DJ týkajúce sa trestného oznámenia podaného sťažovateľkou pre *„podozrenie z trestného činu krivej výpovede manžela, krivého obvinenia, marenia spravodlivosti“*. Uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: ORP-1160/1-OVK-B1-2011-DJ z 27. decembra 2011 bola táto vec odmietnutá. Proti predmetnému uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra uznesením sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012 tak, že ju ako nedôvodnú podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov odmietla.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že *„sa súčasne snaží o riešenie nepriaznivého zdravotného stavu násilného manžela a dôkazom je súdne konanie vedené pred Okresným súdom Bratislava I, sp. zn. 1 Ps 16/2010“* a že v rámci predmetného konania podala

opakovane návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorého súčasťou bol „*návrh na riešenie svojprávnom násilného manžela*“. Okresný súd bol podľa vyjadrenia sťažovateľky nečinný, nedodrжал zákonom určenú lehotu 30 dní na vydanie rozhodnutia a až po opakovaných žiadostiach prijal uznesenie sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012. Podľa názoru sťažovateľky toto rozhodnutie „*je arbitrárne, je svojvoľné, ide o nespravodlivý súdny proces*“ a okresný súd svojou nečinnosťou mal podľa nej porušiť aj jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka ďalej argumentovala, že aj krajská prokuratúra oznámením sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012 vybavila jej podnet, ktorý adresovala 30. novembra 2011 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky a ktorým namietala absentujúce náležitosti jej doručeného uznesenia.

Sťažovateľka označené uznesenia okresnej prokuratúry a okresného súdu, ako aj oznámenie krajskej prokuratúry o vybavení podnetu považuje za „*arbitrárne rozhodnutia, založené na svojvôli týchto orgánov, nesprávne zistenom skutkovom stave a následne nesprávnom a neobjektívnom právnom posúdení veci*“.

Sťažovateľka preto v závere sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012, uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012 a oznámením krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012 a jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012, uznesenie okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012 zrušil a vrátil vec okresnej prokuratúre na ďalšie konanie, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie a tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pn 1048/11 z 25. januára 2012

Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie, resp. pre jej neprípustnosť (obdobne napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením

základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (m. m. I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, resp. iný právny prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (obdobne I. ÚS 36/96).

Reflektujúc na označený princíp subsidiarity považuje ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť za neprípustnú, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre sa podnetom rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Sťažovateľke teda citované ustanovenie § 31 ods. 1 a nasledujúcich zákona o prokuratúre poskytuje možnosť domáhať sa preskúmania postupu okresnej prokuratúry týkajúceho sa rozhodovania o sťažnosti podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa o odmietnutí veci trestného oznámenia prostredníctvom podnetu.

Sťažovateľka teda disponuje dostatočne účinným prostriedkom nápravy namietaného porušenia svojho základného práva zaručeného ústavou a práva zaručeného dohovorom (pozri obdobne III. ÚS 214/07). V prípade zistenia nezákonnosti v zmysle námietok sťažovateľky vo vzťahu k rozhodovaniu okresnej prokuratúry o opravnom prostriedku proti uzneseniu vyšetrovateľa má príslušný prokurátor pri vybavení podnetu oprávnenie záväzným pokynom nariadiť zjednanie nápravy, čím by sa poskytnutá ochrana základných práv sťažovateľky premietla aj do roviny obnovenia stavu pred ich potenciálnym porušením.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ak by teda sťažovateľka nebola spokojná s vybavením svojho prvotného podnetu zo strany príslušného prokurátora, má možnosť uplatniť svoje opodstatnené námietky formou opakovaného podnetu podľa ustanovení § 34 zákona o prokuratúre.

Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základného práva účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd zotrúva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že sťažovateľka je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinná vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, II. ÚS 94/06).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej voči uzneseniu okresnej prokuratúry posúdil ako neprípustnú.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012

a) Tak, ako už bolo uvedené, je právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vo vzťahu k časti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením okresného súdu ústavný súd zistil existenciu procesnej prekážky uvedenej v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a síce nedostatok právomoci.

Proti uvedenému prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu mala sťažovateľka k dispozícii opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodovať v prípade jeho uplatnenia patrí do právomoci nadriadeného (odvolacieho) súdu, v právomoci ktorého je poskytnúť ochranu označenému základnému právu sťažovateľky zaručenému ústavou a právu zaručenému dohovorom. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

b) Sťažovateľka v petite sťažnosti formulovala aj námietku porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, a to uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom (rozhodnutím orgánu štátu) a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy by mohlo dôjsť v dôsledku postupu vyznačujúceho sa nečinnosťou alebo nesprávnou činnosťou všeobecného súdu, avšak iba samotným uznesením sp. zn. 1 Ps 16/2010 z 20. januára 2012 toto právo sťažovateľky porušené byť nemohlo (obdobne III. ÚS 143/05, III. ÚS 258/05).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec poukazuje ústavný súd na svoju konštantnú judikatúru, v rámci ktorej prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08).

Sťažnosť sťažovateľky obsahujúca námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bola ústavnému

súdu doručená 27. februára 2012 (na poštovú prepravu podaná 25. februára 2012), teda až po vydaní označeného uznesenia okresného súdu z 20. januára 2012, ktorým okresný súd vykonal všetky relevantné úkony smerujúce k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky a svoju úlohu v tomto smere splnil (v rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia).

Ak by aj teda sťažovateľka svoju námietku týkajúcu sa neprimeranej dĺžky konania okresného súdu o jej návrhu na vydanie predbežného opatrenia formulovala kvalifikovane, teda v rámci celého postupu označeného konania okresného súdu, ústavný súd by vzhľadom na uvedené posúdil takto formulovanú námietku tiež ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oznámením krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012

Ako neprípustnú posúdil ústavný súd aj časť sťažnosti smerujúcu voči oznámeniu krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn 758/11 z 19. januára 2012, ktorým bol vybavený podnet sťažovateľky, ktorým žiadala o preskúmanie uznesenia vojenskej obvodnej prokuratúry sp. zn. 0 Pn 648/11 zo 14. októbra 2011.

Pokiaľ sťažovateľka nie je spokojná s vybavením svojho prvotného podnetu zo strany príslušného prokurátora, má možnosť uplatniť svoje opodstatnené námietky formou opakovaného podnetu podľa ustanovení § 34 zákona o prokuratúre.

Sťažovateľke teda poskytuje možnosť domáhať sa preskúmania postupu krajskej prokuratúry pri vybavení jej prvotného podnetu prostredníctvom opakovaného podnetu citované ustanovenie zákona o prokuratúre

Sťažovateľka teda disponuje dostatočne účinným prostriedkom nápravy namietaného porušenia svojho základného práva zaručeného ústavou a práva zaručeného dohovorom označeným postupom krajskej prokuratúry, čo je dôvodom na posúdenie označenej časti sťažnosti ako neprípustnej.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v zmysle ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2012